

Vindmøller i kystområder

Vindmøller skal stå, hvor det blæser, og det er en gammel erfaring - som bekræftes af vindressourcekortlægningen - at der er mere vind ved kysterne end inde i landet. Mange af de nuværende vindmøller i Danmark er da også opført i kystområder.

I Danmark er der traditionelt en generel tilbageholdenhed med byggeri og anlæg i kystnære områder. Naturbeskyttelse og hensyn til landskabelige værdier i de mange åbne kyststrækninger i Danmark spiller en vigtig rolle i såvel lovgivning som i myndighedernes planlægning.

Balancekunsten består i både at kunne benytte og beskytte landskabet.

Kystnærhedszonen

I Miljøministeriets lov om planlægning, § 5a, er det anført, at "Landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed" og der gælder særlige regler for planlægningen i den i princippet 3 km brede kystnærhedszone.

Denne kystnærhedszone dækker i princippet alle landets kyster. I både lovgivning og planlægningspraksis siden 1980'erne har en sådan ca. 3 km. afgrænsning af kystnære områder fungeret som en særlig planlægningszone, hvor natur- og landskabsinteresser skal afvejes i forhold til byggeri og anlæg og dermed også mulighederne for at opføre vindmøller i de vindrige områder langs kysterne.

Danmark har 7.313 km kyststrækning. Selv om kystzonens areal ikke umiddelbart kan findes ved at gange strækningen med 3 - fordi mange øer og halvøer har mindre end 6 km fra kyst til kyst - dækker en 3 km kystzone en stor andel af Danmarks samlede areal på ca. 43.000 km².

Kystnærhedszonen indeholder en væsentlig del af de danske vindressourcer. Betingelserne for at opføre vindmøller nær ved kysterne er derfor meget afgørende for udnyttelsen af vindenergien i Danmark.

Planlægning i kystområderne

Inden for kystnærhedszonen kan der efter planlovens § 5b kun inddrages nye arealer i byzone eller planlægges i landzone, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær placering.

Som et eksempel på en "funktionel begrundelse for kystnær placering" er det bl.a. i "Vejledningen om planlægning i kystområder" fra Miljø- og Energiministeriet, december 1995 forklaret, at "vindforhold" er en sådan funktionel begrundelse.

Samme vejledning fastslår desuden, at det ikke er udelukket, at lokalisere vindmøller i kystnærhedszonen: ".....såfremt placeringen ikke er i modstrid med overordnede formål, om at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur og landskabsressource."

Afvejningen af de forskellige interesser mellem på den ene side at friholde kystnærhedszonen og på den anden side udnyttelsen af vindressourcen, er også afspejlet i den statslige udmelding til kommuneplan 2009, udsendt fra Miljøministeriet i december 2006.

Her tales der på den ene side om at der som udgangspunkt ikke planlægges for vindmøller i kystnærhedszonen og på den anden side fastslår udmeldingen også, at der fortsat vil være behov for opstilling af vindmøller på land og at der fremover vil være en forøget elproduktion ved vindenergi.

Der kan altså fortsat planlægges for vindmøller også indenfor 3 km fra kysterne.

Regeringens planlægningsudvalg for vindmøller på land fremlagde i sin rapport fra januar 2007 en række anbefalinger til kommunernes fremtidige planlægning - også i relation til kystnære områder.

Det anføres i planlægningsrapporten, at "kystlandskaberne repræsenterer en række forskellige landskabstyper", og at "De brede flade kystområder kan være velegnede til opstilling af store vindmøller, idet de ofte har en skala, som kan matche møllerne."

Endvidere anbefaler rapporten, at der "I kystområder skal vises særligt hensyn ved de indre kyster og klintkyster samt på de mindre øer".

Fra den generelle planlægning for vindmøller er det et velkendt princip, at ved tekniske landskaber - altså hvor større tekniske anlæg i forvejen dominerer landskabsbilledet - kan man med fordel opstille vindmøller, når der vurderes at være en god sammenhæng i skalaforholdene. På denne måde er der mulighed for placering af vindmøller ved eksisterende større tekniske anlæg beliggende ved kysten, idet man således kan tage hensyn til både de energimæssige og de landskabelige interesser.

De særlige begrundelser og hensyntagen til landskab er derfor meget afgørende for muligheden for at opføre vindmøller nær kysterne og dermed muligheden for udnyttelse af vindenergien i Danmark.

Naturbeskyttelsesloven

Udover planloven findes der også i naturbeskyttelsesloven forskellige regler om beskyttelse af kystområder og beskyttelseslinjer. På klitfredede arealer, § 8, og indenfor strandbeskyttelseslinjer, § 15, må der som hovedregel ikke foretages ændringer i arealerne og her skal kommunerne således være særlig forsigtige i deres planlægning. Dog er der i lovens § 65, stk. 5 en dispensationsmulighed for, at miljøministeren kan gøre undtagelser, når det er nødvendigt for at realisere en lokalplan med vindmøller i overensstemmelse med kommuneplanlægningen.

Strandbeskyttelseslinjerne gælder for hovedparten af kysterne og er udvidet fra 100 til 300 meter, dog gælder de 100 m. som hovedregel fortsat ved sommerhusområder.

Yderligere oplysninger

Bekendtgørelse om planlægning, LBK nr. 813 af 21. juni 2007, Miljøministeriet.

Lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 749 af 21. juni 2007, Miljøministeriet.

Vejledning om planlægning i kystområderne, Miljø- og Energiministeriet, december 1995.

"Rapport fra regeringens planlægningsudvalg for vindmøller på land", januar 2007, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøministeriet.

Fakta om Vindenergi, P 2: "Planlægning for vindmøller".

Fakta om Vindenergi

Fakta om Vindenergi udgives af Danmarks Vindmølleforening.

Faktabladene, der giver faktaoplysninger om en række udvalgte emner, kan rekvireres fra sekretariatet eller hentes på www.dkvind.dk.

Danmarks Vindmølleforening
Ellemarksvej 47, Bygning 6
8000 Århus C

Tlf. 8611 2600
(kl. 9-15, fredag 9-13)
Fax 8611 2700
E-mail: info@dkvind.dk
www.dkvind.dk

Faktablad P5, januar 2009